

ATAD

Makale Türü: Araştırma makalesi

Geliş Tarihi: 29.06.2025

Kabul Tarihi: 31.08.2025

Article Type: Research article

Submitted: 29.06.2025

Accepted: 31.08.2025

<https://doi.org/10.56448/ataddergi.1729889>

METİN YILMAZ¹

VİZİGOTLARIN HİSPANIA'DAKİ İŞGAL SÜRECİ VE BÖLGEDE İLK ETKİNLİKLERİ

Öz: Vizigotların Hispania'yı işgal süreci uzun ve sancılı geçmiştir. İlk olarak MS 418 yılında I. Theoderik döneminde, Roma İmparatorluğu ile ortak harekâtın bir sonucu olarak bölgede *foederati* olarak hak elde eden ve hâlâ Toulouse merkezli olarak yönetilen Vizigot Krallığı, Euric döneminden itibaren bağımsız hareket etmeye başlayarak hem Galya'da hem de Hispania'da geniş topraklar elde etmeye başlamıştır. Bu süreç içerisinde Vandalların Kuzey Afrika'ya geçişi ve Batı Roma'nın dağılması da Vizigotların işini kolaylaştırmıştır. Süevilerin bölgenin kuzeybatısına hapsedilmesiyle Vizigotların Hispania'daki etkisi arttırılmıştır. Vizigolar *foederati* olarak bölgede varlıklarını sürdürürken daha çok yalnızca toprağı işleyip vergisini ödeyen işçiler görünümündeydiler. Euric döneminde bölgenin işgali başlamış ancak dini farklılıklar, yolların harap olması, eski Roma sosyo-ekonomik düzeninin bozulma noktasına gelmesi gibi sebepler nedeniyle bölgenin dinamikleri değişmiş, bu sırada gerçekleşen Frank istilaları nedeniyle bölgede istikrarlı bir yapı oluşturulması ancak Toledo Krallığı

¹ Doktora Öğrencisi, Anadolu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, metin_yilmaz@anadolu.edu.tr, ORCID ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8084-7647>

Vizigotların Hispania'daki İşgal Süreci ve Bölgede İlk Etkinlikleri

döneminde mümkün olmuştur. Ancak bu nispeten istikrarlı yapı bile bölgedeki Roma idarî, kültürel ve sosyo-ekonomik sisteminin büyük yara almasının önüne geçememiş ve gelecek yüzyıllarda da süregelecek olan yeni Hispania yaşamının önünü açmıştır.

Anahtar Kelimeler: Vizigot Krallığı, Gotlar, Hispania, İspanya, Roma İmparatorluğu.

The Visigoths' Invasion of Hispania and Their Initial Activities in the Region

Abstract: The Visigoth invasion of Hispania was a prolonged and arduous process. The Visigoth Kingdom, which initially obtained rights as a foederati in the region in 418 AD under the reign of Theodoric I as a consequence of a collaborative endeavor with the Roman Empire and was still governed from Toulouse, commenced acting independently from the Euric period onwards, acquiring substantial territories in both Gaul and Hispania. During this process, the transition of the Vandals to North Africa and the disintegration of Western Rome also facilitated the work of the Visigoths, and the influence of the Visigoths in Hispania was increased by confining the Suevi to the northwest of the region. While the Visigoths maintained a persistent presence in the region as foederati, their role was predominantly that of laborers who engaged in agricultural activities and contributed to the taxation system. The occupation of the region commenced during the Euric period; however, the region's dynamics underwent significant alterations due to religious differences, the destruction of roads, the deterioration of the old Roman socio-economic order, and the Frankish invasions that occurred during this period. It was only during the Kingdom of Toledo that a stable structure could be established in the region. However, even this relatively stable structure proved ineffective in preventing the Roman administrative, cultural, and socio-economic system in the region from being severely damaged, paving the way for the new Hispania that would continue for centuries to come.

Keywords: Visigoth Kingdom, Goth, Hispania, Spain, Roman Empire

Extended Abstract

Objective

The objective of this study is to examine the political, social, economic, and administrative transformations that took place in Hispania from the settlement of the Visigoths to the establishment of the Kingdom of Toledo. Particular attention is given to the emergence of a new settlement pattern in the sixth century, the development of feudal-like social relations, and the strategies employed by Visigothic kings to consolidate regional authority.

Scope

The study covers the period beginning with the settlement of the Visigoths in Hispania during the fifth century and extending to the year 580, when King Liuvigild transferred the capital to Toledo, and to 585, when he eliminated the Suevic Kingdom. Within this framework, the analysis addresses the political order established by the Visigoths, their settlement strategies, the evolution of economic structures, and the forms of social organization that emerged in Hispania.

Methodology

The research is based on a synthesis of historical sources, including chronicles, legal documents, and archaeological evidence from the Visigothic period. Urban remains and rural settlements are used to analyze the spatial organization of the Visigoths in Hispania, while social and economic structures, taxation, and land distribution are examined through comparative historical methods.

Findings

From the fifth century onwards, the Visigoths became a permanent presence in Hispania and reshaped the regional settlement system. By the sixth century, the large villa estates of the Roman era had been abandoned, giving way to new settlements situated in rural and interior areas, often on fortified hills. Cities such as Mérida, Barcelona, Seville, and Toledo retained their importance, with their existing infrastructure forming the foundation of Visigothic urban life.

The Roman bureaucratic framework largely collapsed, yet local administration sought continuity by appointing officials such as rectores or iudices. Certain guilds managed to survive, and Roman landowners who remained in the region

Vizigotların Hispania'daki İşgal Süreci ve Bölgede İlk Etkinlikleri

were integrated into Visigothic rule. Evidence further suggests that some Romans accepted military ranks granted by the Visigothic kings.

The distribution of land, slaves, and treasure by the monarchy to the aristocracy created a system of dependency that resembled feudal structures. The taxation system, modeled on Roman precedents, remained both simple and sustainable, relying primarily on land, customs, and trade duties. As a result, trade became increasingly localized, fostering a more inward-looking economy.

In 580, Liuvigild transferred the capital to Toledo, thereby centralizing the kingdom. Five years later, in 585, he intervened in the Suevic civil conflict and annexed their territory, thus unifying Hispania under Visigothic control for the first time.

Conclusion

The Visigothic presence in Hispania represents a transition from the uncertainties of the post-Roman period to the establishment of a distinct medieval order. The transformation of settlement patterns, the emergence of feudal-like social relations, and the localization of economic activity laid the foundations for the socio-economic structures of the Middle Ages. With Liuvigild's relocation of the capital to Toledo and the elimination of the Suevic Kingdom, Hispania achieved political unification under Visigothic authority, marking a decisive moment in the peninsula's early medieval history.

GİRİŞ

Günümüzde Portekiz ve İspanya topraklarının yer aldığı, güneyinde ve doğusunda Akdeniz, kuzeyinde Pireneler ve batısında ise Atlas Okyanusu ile çevrelenen ve Avrupa'nın en batı ucu olan İber Yarımadası'nın ismi Roma İmparatorluğu'na dayanmaktadır. Romalılar günümüzde Ebro Vadisi'nde bulunan nehre Iber (Iberus Flamen) ismini vermişler ve zamanla bu yarımada nehrin ismiyle anılır olmuştur. Yarımada'nın yerli halkı ise yine Romalılar tarafından İberler olarak tanımlanmıştır.² İber Yarımadası'nın tarihi asıl olarak MÖ 1000 yılı civarında Finike ve Yunan kolonilerinin kurulmasıyla başlamış, MÖ

² T. Editors of Encyclopaedia, "Hispania", *Encyclopedia Britannica*, 2016, <https://www.britannica.com/place/Hispania-ancient-region-Iberian-Peninsula>

206 yılında ise bölge Kartaca hâkimiyetinden çıkarak Roma İmparatorluğu'nun hâkimiyetine girmeye başlamıştır. II. Pön Savaşı'nda bölgedeki Kartacalıları mağlup eden Romalılar ilk olarak Emporion ve Tarraco'da üsler kurarak Ebro Vadisi'nin kuzeyindeki bölgeyi hâkimiyetlerine almışlardır. Yerli halk İberler Roma İmparatorluğu hâkimiyetine girmemek için direnseler de bölge kısa bir sürede Roma kültür dünyası için önemli merkezlerden biri haline gelmiştir. Bölge Roma'nın hâkimiyetine girmesinin ardından Hispania olarak isimlendirilmiş ve Roma idarî sistemine göre düzenlenerek, Romalılaştırma çalışmalarına başlanmıştır.³

Romalılar bölgeye; verimli toprakları, zengin maden yatakları ve vergi zengini olması dolayısıyla oldukça büyük bir önem atfetmişlerdir. Ancak III. yüzyıl krizi ve ardından gelen denetim sorunları nedeniyle bölgenin hâkimiyeti zamanla kaybedilmeye başlanmıştır. Ardından gelen barbar istilaları süreciyle birlikte ilk olarak MS 409 yılında Alanlar⁴, Süeviler⁵ ve Vandallar⁶ bölgeye giriş yapmaya başlamış, bu sürecin sonu V. yüzyılda Roma ile iş birliği halinde bölgeye giren Vizigotların yerleşimleriyle birlikte gelmeye başlamıştır. Vizigotlar öncelikle verimli tarım arazilerini işlemek amacıyla *foederati*⁷ olarak bölgeye yerleştirilmiş

³ Oros. Hist. 4.; Hydat. 297. 15.; R. Collins, *Early Medieval Spain Unity in Diversity 400-1000*, MacMillan Education Ltd., Londra 1991, s. 8; S. J. Keay, *Roman Spain*, British Museum Publications, Londra 1998, s. 25; s. 44-46; s. 59.

⁴ İlk olarak Karadeniz'in kuzeydoğusunda görülen göçebe bir bozkır halkıdır bkz. T. Editors of Encyclopaedia, "Alani", *Encyclopedia Britannica*, 2025, <https://www.britannica.com/topic/Alani>.

⁵ MS. I. yüzyılın sonlarında Elbe Nehri çevresinde yaşayan ve Marcomanni, Quadi, Hermunduri, Semnones, Langobardi (Lombart) ile bir kısım Allemanileri içeren Cermen kavmidir bkz. T. Editors of Encyclopaedia, "Suebi", *Encyclopedia Britannica*, 2013, <https://www.britannica.com/topic/Suebi>.

⁶ İskandinavya kökenli oldukları düşünülen bir Doğu Cermen halkı bkz. M. Kozan, Vandal Tarihine Genel Bir Bakış: Vandalların Ortaya Çıkışı ve Afrika'da Kalıcı Bir Yurt Edinmelerine Kadar Geçen Süreç Hakkında Genel Bir Değerlendirme, *Archivum Anatolicum*, 14/1 (2020), s. 107-128.

⁷ Roma İmparatorluğu'nun müttefik devletlerle yaptığı ittifak anlaşmalarını tanımlamaktadır. Bu anlaşmalar genellikle eşit ortaklıklar ya da müttefik devletlere bağışlanan topraklar karşılığında, vergi ve asker desteği alınması gibi şartlar içermektedir bkz. H. Elton, "foederati", *The Oxford Dictionary of Late Antiquity*, Oxford University Press 2018.

<https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780198662778.001.0001/acref-9780198662778-e-1883>.

Vizigotların Hispania'daki İşgal Süreci ve Bölgede İlk Etkinlikleri

ancak 473 yılından itibaren Roma'nın barbar olarak gördükleri topluluklar üzerinde denetimini kaybetmesiyle birlikte bölgenin işgaline başlamışlardır. Vizigotlar VI. yüzyılın sonuna dek süren sürecin sonunda Süevilerin varlığına tamamen son vererek, nispeten istikrarlı bir krallık kurmayı başarmışlardır.⁸

Bu dönemde Hispania'da yıllar boyunca süren farklı barbar gruplarının istilaları, uzun süreli savaşlar ve bunlardan dolayı gerçekleşen siyasi iktidarın sürekli el değiştirmesi ile siyasi ve toplumsal bölünmüşlük nedeniyle sosyo-ekonomik, idarî ve dini yapı büyük karışıklık içerisine girmiştir. Vizigotlar her ne kadar bölgedeki Roma geleneğini bir nebze sürdürmeye çalışsalar da erken dönemlerdeki sürekli Frank⁹ ve Süevi saldırıları, bölge nüfusunun çok küçük bir kısmını oluşturmaları, Romalı ve Vizigot halkları arasındaki ayrım, Katolik-Aryan çekişmesi ve siyasi otoritelerini tam olarak kuramamaları nedeniyle, en azından Toledo Krallığı dönemine (580/586-721) dek tam olarak bölgedeki varlıklarını hissettirememiş, güçlü bir siyasi otorite oluşturamamışlardır. Bu durum ise en azından erken dönemde dış ticaretin bitme noktasına gelmesine, Roma'nın çiftlik-villa düzeninin yara almasına, iç isyanların çıkmasına, dini çekişmelerin sürekli olarak gündemde kalmasına ve toprağa dayalı ekonominin bölgede daha sıkı bir biçimde yerleşmesine sebebiyet vermiştir.¹⁰ Böylelikle Vizigot Krallığı'nın bölgeye ilk etkileri dolaylı olarak Roma yapısına büyük zarar vererek, bölgenin yüzyıllar boyunca sürecektir istikrarsızlık dönemine girmesine sebep olmuş ve bu yönüyle önem kazanmıştır.

⁸ Proc. Bell. III. III.; Isid. Hist. Goth 34; 71-73.; Hydatius 297.17.; 298.22.-299.25; M. Todd, *The Early Germans*, Blackwell Publishing, Oxford 2004, s. 172-173; s. 175; Kozan, a.g.m., s. 274-275.

⁹ İlk olarak MS III. yüzyılda Ren Nehri'nin doğusunda görülen bir Cermen kabilesidir bkz. T. Editors of Encyclopaedia. "Frank", *Encyclopedia Britannica*, 2025, <https://www.britannica.com/topic/Frank-people>.

¹⁰ P. Heather, *Gotlar*, Phoenix Yayınları, İstanbul 2012, s. 281; s. 285; E. A. Thompson, *The Gots in Spain*, Clarendon Press, Oxford 1969, s. 121; s. 33-34; J. Arce, "The Visigoths in Hispania New Perspectives on their Arrival and Settlements", *The Visigothic Kingdom The Negotiation of Power in Post-Roman Iberia*, 59-78, Amsterdam University Press, Amsterdam 2020, s. 72-73.

1. VİZİGOTLAR ÖNCESİ HİSPANİA'NIN DURUMU

1.1. Geç İmparatorluk Döneminde Hispania

Roma İmparatorluğu'nun İber Yarımadası'ndaki varlığı I. ve II. Pön Savaşlarının (MÖ 264-241/MÖ 218-201) ardından yaklaşık MÖ 206 yılında başlamıştır. II. Pön Savaşı'nda bölgedeki Kartacalıları mağlup eden Romalılar ilk olarak Emporion ve Tarraco'da üsler kurularak Ebro Vadisi'nin kuzeyindeki bölgeyi hâkimiyetlerine almışlardır. Ardından Ebro'yu doğal sınır kabul ederek bölgeyi her ikisi de önce *proconsul*¹¹ ardından *praetor*¹² yönetiminde olan Hispania Citerior ve Hispania Ulterior olarak iki idarî merkeze ayırmışlardır.¹³ Bölgedeki hâkimiyetin sağlanması ve yerel kabilelerin mağlup edilmesi ise ancak MS 27 yılında Augustus (MÖ 27-MS 19) tarafından sağlanabilmiştir.¹⁴

Hispania'da İmparatorluk Dönemi'nde Baetica, Lusitania ve Tarraconensis olarak belirlenmiş üç büyük eyalet oluşturulmuş ve Baetica "Senato Eyaleti" olarak kabul edilmiştir. Bölgede hızlıca yeni *coloniae*¹⁵ kurularak Romalılaştırma amaçlanmıştır. Eyaletin yönetimi *proconsul* tarafından sürdürülmüş ve eyalet halkı Roma Senatosu tarafından yönetilmiştir. Ancak bölgenin geniş sınırları ve yerel toplulukların istikrarsızlıkları sebebiyle senatonun gelişmelere müdahil olması gittikçe zorlaşmış ve bunun üzerine her eyalette bölge halklarının beklentilerini daha iyi karşılamak, otoriteyi sıkılaştırmak ve yönetimi kolaylaştırmak amacıyla yerel meclisler kurulmuş ve yönetim bu meclislere bırakılmıştır.¹⁶ Diocletianus'un (284-305) taşra reformunun ardından Hispania; Baetica, Lusitania, Tarraconensis, Gallaecia ve

¹¹ Yetkileri bir yıllık normal görev süresinden sonra belirli bir süre için uzatılan bir konsül bkz. T. Editors of Encyclopaedia, "proconsul", *Encyclopedia Britannica*, 2020, <https://www.britannica.com/topic/proconsul-ancient-Roman-official>

¹² Yargısal durumlarda geniş yetkileri olan ve konsolosların yokluğunda yönetimde geniş yetkilere sahip yargı görevlisi bkz. T. Editors of Encyclopaedia, "praetor", *Encyclopedia Britannica*, 2019, <https://www.britannica.com/topic/ptraetor>

¹³ Hispania Citerior Pireneler ile Akdeniz sahillerini kapsıyordu. Hispania Ulterior ise Guadalquivir'in aşağı bölümünden başlayarak modern Endülüs'ün büyük bölümünü kapsıyordu bkz. Keay, a.g.e., s. 47.

¹⁴ Oros. Hist. 4.; Hydat. 297. 15.; Collins, a.g.e., s. 8; Keay, a.g.e., s. 25; s. 44-46; s. 59.

¹⁵ Romalıların işgal ettikleri topraklarda kurdukları yeni yerleşim yerlerdir bkz. T. Editors of Encyclopaedia. "colony", *Encyclopedia Britannica*, 2025, <https://www.britannica.com/topic/colony-ancient-Roman-settlement>.

¹⁶ Keay, a.g.e. s. 49; s. 59-60.

Vizigotların Hispania'daki İşgal Süreci ve Bölgede İlk Etkinlikleri

Carthaginiensis olmak üzere beş bölgeye ayrılmıştır (Ek 1). Tingitana ise piskoposluk bölgesi olarak belirlenmiştir. Valiler genel olarak adaleti sağlamaktan çok vergilerin toplanması, şehirlerin bakımı, noterlik işlemleri ve bölgede asayişin sağlanmasından sorumlu olmuşlardır. Yine de her vali ya da papazın yönettiği bölgenin büyüklüğüne göre yargı yetkisi de bulunmuştur.¹⁷

Bölge altın ve gümüş gibi yeraltı madenleri, köle iş gücü, vergi ve kira gelirleri ile tarımsal üretim açısından oldukça zengindi. Özellikle gümüş kaynakları Roma için büyük önem taşımıştır. Tahıl merkezli tarım politikası, zeytin yağı ve şarap üretimi ile balıkçılık temel geçim kaynağı olmuştur. Bölgenin Akdeniz'e bakan kıyıları yerleşim bakımından önemli bir yer tutmuş, kıyıları boyunca çok sayıda zengine ait çiftlikler ve villalar oluşturulmuştur. Bu zenginlerin temel kazancı ise çoğunlukla tarıma dayalı olmuştur. Ayrıca Merida, Sevilla ve Numantia gibi nispeten büyük şehirlerde gösterişli kamu binaları, saraylar ile su kemerler inşa edilmiş ve gelişmiş yol sistemleri ile bölge birbirine bağlanmaya çalışılmıştır. Ancak yerleşim yerlerinde barbar istilalarıyla birlikte denetim gittikçe azalmış ve bunların çoğu idarî, mali ve adli işlem siviller tarafından yapılır hale gelmiştir. Bunun yanı sıra etkinliklerini kaybetseler de *curialar*¹⁸ varlıklarını sürdürmeye çalışmışlardır. Bölgedeki şehir denetiminin azalmaya başladığını ve vergi kayıplarının gittikçe arttığını gören I. Theodosius (379-395), *Codex Theodosius*'ta *curiaların* yetkilerini arttırarak, şehirlerin mali özgürlüğünü sınırlamıştır.¹⁹

IV. yüzyıl aynı zamanda bölgede Hristiyanlaşmanın görüldüğü dönemdir. Diocletianus döneminde imparatorluğun her yerinde olduğu gibi bölgedeki Hristiyanlar da zarar görmüş ancak denetimin azlığı ve otoritenin yavaş yavaş kaybolmaya başlamasıyla birlikte küçük taşra şehirlerinde hızlıca organize olmuşlardır. Bu süreç içerisinde Katolik Hristiyanlık ile pagan inançlar bir arada yaşamıştır. Özellikle V. yüzyıldan itibaren Hristiyan bazilikaları kentsel

¹⁷ L. Brassous, "Late Roman Spain", *The Visigothic Kingdom The Negotiation of Power in Post-Roman Iberia*, Amsterdam University Press, Amsterdam 2020, s. 39-58, s. 42-44; Keay, a.g.e., s. 180-181.

¹⁸ Antik Roma'dan beri varlığı sürdüren, siyasi ve askeri niteliği bulunan yerel halk meclisleridir. Ayrıca bu meclislerin toplandığı salonları da ifade eder bkz. T. Editors of Encyclopaedia. "curia", *Encyclopaedia Britannica*, 2020, <https://www.britannica.com/topic/curia-ancient-Roman-government>.

¹⁹ Collins, a.g.e., s. 4; Brassous, a.g.m., s. 45-46; Keay, a.g.e., s. 49; s. 64-65; s. 70; s. 96-107.

alanlarda da gelişmeye başlamıştır.²⁰ Bölgedeki askeri faaliyetler küçük donanmalar ile lejyonlara sahip garnizonlarda ve yerel halklardan alınan askerlerle yürütölmüştür. Emekli askerler ve gönüllölere toprak bağışlanarak bölgedeki Romalı nüfusu arttırılmaya çalışılmıştır. II. yüzyıldan itibaren İtalya'dan bölge yakınlarına lejyonlar kaydırılarak, yerel asker alımı durdurulmuştur. I. Konstantinus'un (324-337) askeri reformlarının ardından bölgedeki asker sayısı arttırılmaya çalışılmıştır. Buna bağılı olarak bölgede IV. yüzyılın sonunda 10 bin ila 15 bin arasında Roma askeri bulunduğı düşünölmektedir. Ancak merkeze uzaklık ve ordunun barbarizasyonu nedeniyle askeri disiplin oldukça bozulmuştur. V. yüzyılın başlarında Roma'nın yeniden bölgeye hâkim olma çabası görölse de Vandal, Süevi ve Vizigot varlığı Roma İmparatorluğu yönetimini tamamen bölgenin dışına itmiştir.²¹

1.2. V. Yüzyılda Hispania'daki Barbar İstilaları Dönemi

Güney Galya'daki başını Vandalların çektiğı ve Alanlar ile Süevilerin de bulunduğı topluluklar 411 yılından itibaren Hispania'ya ulaşmaya başlamışlardır. Bu doğırtuda Hasding Vandalları Gallaecia çevresinde yoğunlaşırken; Siling Vandalları ise güney Baetica'yı mesken edinmişlerdir. Vandal yağımalarının bölgeyi iyiden iyiye harap etmesi üzerine Roma İmparatorluğu, müttefiklik anlaşması gereğince Siling Vandalları ve Alanlar üzerine Vizigotları göndermiş ve büyük başarılar elde etmişlerdir. Bu iki topluluktan geriye kalanlar Hasding Vandallarına sığınmışlardır.²² Ancak 418 yılında Vizigotlar, Hasdinglerin üzerine yürüyecekken Roma tarafından Aquitania'daki topraklarına geri dönmek zorunda bırakılmış ve Hispania'daki seferi sonlandırmışlardır. Bu durumu fırsat bilen Hasding Vandalları, 422 yılında Hispania'nın güney kısmının Sevilla'dan Cartagena'ya tüm sahil hattının ve Baetica'nın işgalini tamamlamışlardır. Bu sırada Süeviler de bölgedeki konumlarını güçlendirmeye çalışmışlardır. Vizigotlar ise ağırlıklı olarak Galya'da bulunsalar da Hispania için tehdit oluşturuyorlardı. Bu sebepten dolayı Vandal lideri Geiseric (428-477) yeni yurt arayışına girmiş ve nispeten savunmasız bırakılan Kuzey Afrika kıyılarını gözüne kestirmiştir.²³ 429 yılının

²⁰ Collins, a.g.e., s. 5; Brassous, a.g.m., s. 49-50; Keay, a.g.e., s. 168-170; s. 182-183.

²¹ Brassous, a.g.m., s. 44; Keay, a.g.e., s. 61-62; s. 182.

²² Proc. Bell. III. III.; Isid. Hist. Goth 71-73.; Hydat. 297.17.; 298.22.-299.25 Todd, a.g.e., s. 172-173; 175; Kozan, a.g.m., s. 114-117.

²³ Todd, a.g.e., s. 176; Kozan, a.g.m., s. 118; 120.

Vizigotların Hispania'daki İşgal Süreci ve Bölgede İlk Etkinlikleri

mayıs ayında başlayan Afrika'ya geçiş süreci yaklaşık üç ay kadar sürmüştür ve Vandalların yaklaşık 80 bin kişiyle bölgeye hareket ettiği aktarılmıştır (Ek 2).²⁴

Süeviler, Vandalların Kuzey Afrika'ya geçmesinin ardından bölgede hâkim güç haline gelmiş ve V. yüzyılın ortalarına dek topraklarını Kuzey Gallaecia'dan güneyde Baetica'ya kadar genişletmişlerdir.²⁵ Bu başarılı genişlemenin arkasında Süevlerin ilk hanedanı olarak kabul edilen Hermeric (406-438) ve ardılları oğlu Rechila (438-448) ile torunu Recharius (448-56) vardır.²⁶ 455 yılında Carthaginensis'e başarısız bir saldırı düzenleyen Süeviler 456 yılında Astorga yakınlarında Vizigot kralı II. Theoderik (453-466) tarafından ağır bir yenilgiye uğratılmış ve kralları Recharius Porto'ya kaçarken yakalanıp idam edilmiştir. Ardından Theoderik Lusitania'ya girerek Merida şehrini ele geçirmiştir. Sefer başarıyla devam ederken Roma imparatoru Avitus'un (455-456) ölümü üzerine Theoderik, Galya'ya çekilmek durumunda kalmış ve bu sırada birlikleri Astorga ve Palencia'yı yağlamışlardır. Theoderik'in çekilmesinin ardından Süeviler ikiye bölünmüş; Gallaecia'yı Rechimund (457-464) kontrol ederken, Lusitania ise Maldras'a (456-460) kalmıştır.²⁷ Bu gelişmelerin ardından 461 yılında bölgeye yeniden bir Roma-Vizigot harekâtı düzenlense de bu harekât kısa sürmüştür, Roma'nın Vandal yenilgisinin haberi ve ardından imparator Majorianus'un (457-461) Ricimer (461-472) tarafından öldürülmesi nedeniyle Roma-Vizigot birlikleri geri çekilmiştir. Ricimer Roma'nın kontrolünü ancak Vizigotlar ve Burgundiler²⁸ ile iş birliği yaparak sağlamış ve Galya ile Hispania'nın askeri kontrolünü II. Theoderik'e bırakmıştır. Bu sırada Süevi liderleri Gallaecia'yı kontrol eden Rechimund ile Maldras'ın ölümü üzerine Lusitania'nın kontrolünü ele geçiren Frumarius'un (460-464) mücadelesi 465 yılında Frumarius'un ölümüne dek sürmüştür. Bu olayın ardından Rechimund, Süevilerin tek hâkimi haline gelmiş

²⁴ Isid. Hist. Goth 73.-74.; Hydiat. 302.6.; Todd, a.g.e., s. 176; Kozan, a.g.m., s. 120-121.

²⁵ 439 yılında Merida'yı, 441 yılında Sevilla'yı ele geçirmişlerdir bkz. Todd, a.g.e., s. 174.

²⁶ Isid. Hist. Goth 85-87.; Hydiat. 302.8.; 304.14-304.15.; Todd, a.g.e., s. 172; A. Barbero ve I. Loring, "The Formation of the Sueve and Visigothic Kingdoms in Spain", The New Cambridge Medieval History Volume 1 c.500-c.700, 162-192, Cambridge University Press, Cambridge 2008, s. 162-164.

²⁷ Isid. Hist. Goth. 88-90.; Todd, a.g.e., s. 174; Barbero - Loring, a.g.m., s. 164-165.

²⁸ Güney Baltık Denizi kökenli İskandinav halkıdır. V. yüzyılda Savoy merkezli bir krallıkları bulunmaktadır bkz. T. Editors of Encyclopaedia, "Burgundy", *Encyclopaedia Britannica*, 2025, <https://www.britannica.com/place/Burgundy>.

ve Vizigotlar ile evlilik yoluyla ittifak kurarak, Süevilerin bölgedeki hâkimiyetini güçlendirmeye çalışmıştır.²⁹

Eurik'in (466-484) II. Theoderik'i öldürerek Vizigot tahtını elde etmesiyle birlikte Süevilerin tutumu tamamen değişmiştir. Vizigotların yeni lideriyle ilgili çekinceler taşıyan Rechimund Hispania'daki Vizigot etkisini azaltmak adına doğrudan harekete geçerek 468 yılında Lusitania'ya girmiş ve bölgeyi yağmalayarak Coimbra şehrini ele geçirmiştir. Bunun üzerine bölgeye sefere çıkan Eurik 469 yılında Merida'yı ele geçirmiş ve Lusitania'daki Süevi varlığına darbe vurmaya çalışmıştır. Bu tarihten itibaren bölgede hâkimiyeti ele geçirmeye başlayan Vizigotlar 472 yılında Tarraconensis'i ele geçirmişlerdir. İki koldan yayılan Vizigot saldırıları Hispania'nın hâkimiyetinin hızlıca Süevilerden çıkıp Vizigotlara geçmesini sağlamıştır. Bu dönemden itibaren Süeviler bölgenin kuzeybatısında küçük bir krallık haline gelmişlerdir.³⁰

2. VİZİGOTLARIN HİSPANİA'YI İŞGAL SÜRECİ

2.1. Roma-Vizigot Hispania Seferleri

I. Theoderik'in (418-451) diplomatik başarıları sayesinde III. Konstantius (421) ile antlaşmalar yaparak Toulouse ile Bordeaux arasındaki Garone Vadisi'ne yerleştirilmiş olan Vizigotlar, *foederati* antlaşmaları nedeniyle Roma ordusuna yeniden asker sağlamak zorunda kalmıştır. Vizigotların Hispania'ya ilk girişi de bu nedenden dolayı gerçekleşmiştir. Roma İmparatorluğu bölgede varlığını sürdürebilmek ve sürekli bölgeye gelen barbar topluluklara karşı direnebilmek amacıyla ilk olarak bu dönemde küçük Got gruplarının yerleşimine izin vermiştir.³¹ 422 yılında Vizigotlar imparatorluk generali Castinus komutasında Baetica'ya, Hasting Vandalları üzerine yapılacak sefere katılmışlardır. Ancak bu sefer imparatorlukta istikrarsızlıklar ve Vizigotların isyanları sebebiyle başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Ardından 446 yılına dek esas hedef Süeviler haline gelmiştir. Çünkü Vandallar Kuzey Afrika'ya geçerek bölgeyi terk etmiş ve 439 yılından itibaren Merida'yı merkez alan Süeviler krallıklarını genişletmeye başlamıştır. Ancak 446 yılında Carthaginiensis ve Baetica üzerine Romalı General

²⁹ Barbero - Loring, a.g.m., s. 165-166.

³⁰ Todd, a.g.e., s. 174; Barbero - Loring, a.g.m., s. 167-169.

³¹ Ior. Get. 163.-168.; 173.; 175.-178.; Isid. Hist. Goth. 22.; Heather, a.g.e., s. 262-263; Collins, a.g.e., s. 26; Bury, *Barbarların Avrupa'yı İstilas*, Kronik Kitap, İstanbul 2020, s. 80-81.

Vizigotların Hispania'daki İşgal Süreci ve Bölgede İlk Etkinlikleri

Vitus komutasında yapılan son ve en büyük Roma seferi de başarısızlıkla sonuçlanmıştır.³²

Bu sırada Vizigotların esas faaliyet bölgesi ise Galya'dır. Vizigotlar bu dönemde daha çok Hispania'da imparatorluğa destek olurken, Galya'da imparatorluğun zayıflığından ve bölgenin denetimsizliğinden faydalanıp topraklarını genişletme düşüncesinde olmuşlardır. Bu doğrultuda ilk olarak 425-430 yılları arasında Arles'e saldıran³³ Vizigotlar 436-439 yılları arasında Roma ile ciddi bir askeri mücadele içerisine girmek durumunda kalmışlardır. Bu mücadeleler sırasında yeniden Arles'i hedef alan Vizigotlar 436-437 yıllarında ise Narbonne'ü kuşatmışlardır. Ancak bu saldırı ve kuşatmalar bölgedeki Hun tehdidinin artması karşısında başarılı olamamıştır. Dolayısıyla Hispania'ya yapılan ortak seferler de durma noktasına gelmiştir.³⁴ Bu sürecin ardından I. Theoderik'in daha fazla Roma'dan bağımsız hareket etmeye başladığı görülmektedir. Bunun en önemli göstergesi Süeviler ile yaptığı antlaşmadır. 446-448 yıllarında Theoderik, Roma'dan bağımsız olarak Süevi kralı Recharius ile bir antlaşma yaparak Recharius'u kendi kızıyla evlendirmiş ve onun krallığını resmen tanımıştır. Bu durum her ne kadar Roma'dan bağımsız hareket etme girişimi bakımından önemli olsa da Theoderik'in ardından Vizigotlar yeniden Roma ile ittifak halinde hareket etmeye başlamışlardır. Çünkü Vizigotlar Galya'da hâkim durumda olsalar da Süeviler fırsat buldukça topraklarını genişliyordu. Ayrıca 430 yılından itibaren Franklar ve Burgundiler kuzeydoğu ve güneydoğu Galya bölgeleri üzerinde amaçlar güdüyordu. Dolayısıyla Vizigotlar bölgede yalnızlaşmamak adına Roma ile ilişkilerini güçlendirmek durumunda kalmıştır.³⁵

Süeviler, Franklar ve Burgundiler gibi kavimler yalnızca Vizigotlar için bir tehdit unsuru değildi. Roma İmparatorluğu da bu kavimlerin baskıları üzerine harekete geçmiştir. Roma komutanı Aetius (405-454), bu topluluklara karşı Hunlar ve Vizigotlar ile iş birliği yaparak önlem almaya çalışmıştır. Ancak bu strateji

³² Heather, a.g.e., s. 267; Collins, a.g.e., s. 30-31.

³³ I. Theoderik'in 418 yılında Roma ile yapmış olduğu antlaşma ona herhangi bir yüksek komutanlık veya yıllık ödeme kazandırmamıştır. Dolayısıyla Arles şehrine yapılan saldırıların amacının yeni topraklar elde etmekten ziyade Roma'yı yeni bir antlaşmaya zorlamak olduğu düşünülmektedir bkz. Heather, a.g.e., s. 269.

³⁴ Isid. Hist. Goth. 24.; Heather, a.g.e., s. 267.

³⁵ Hydat. 307.35.; Heather, a.g.e., s. 268-270.

Hunların 440 yılında Balkanlar çevrelerine, 451 yılında ise Galya üzerine saldırılar düzenlemesi ile bozulmuştur. Bunun üzerine Aetius Hun tehdidine karşı Franklar, Burgundiler ve Vizigotlar ile iş birliği yapmıştır.³⁶ Böylelikle toplanan birleşik ordu 451 yazında ilk olarak Katalan Düzlükleri’nde Hunlara karşı savaşa başlamış ve şavaş sırasında Vizigot kralı I. Theoderik lmştr. I. Theoderik’in ölümüne rağmen savaş Roma ve müttefikleri adına başarıyla sonuçlanmış, Hunlar Macaristan düzlüklerine geri çekilmişlerdir.³⁷ Hun tehdidinin azalması zerine Aetius 430 yılından beri sürdürdüğü ortak düşmana karşı müttefikleriyle birlikte hareket etme stratejisini terk etmiştir. Bu doğrultuda Roma toprakları vresi ve içerisine yerleşen barbar toplulukların hızlıca Roma dünyasına dahil edilmesi düşüncesi ön plana çıkmıştır. Zaten halihazırda Güney Galya’daki Burgundiler ile Vizigotlar ve Kuzey Afrika’daki Vandallar politik kabul talep etmekteydiler. II. Theoderik döneminden itibaren Vizigotlar toprak kazanmaktan çok imparatorluğun batısındaki önemlerini korumaya ve Roma ile iyi ilişkiler geliştirmeye odaklanmıştır. Bu amaçla imparator Maximus (455) ile politik ittifak yapılmış, ardından gelen Avitus’un (455-456) ana destekçilerinden olunmuştur. Böylece Avitus’tan sonra yönetimi ele alan Majorianus Vizigotların imparatorluk rejimine dahil olmasını desteklemiş ve Vizigotlar Hispania’ya zgrce müdahale etme hakkı elde etmişlerdir.³⁸

455 yılından itibaren Süeviler zerine yapılan seferlerde başrol oynamış olan Vizigotlar, 456 yılında Astorga yakınlarında Süeviler ile savaşa tutuşmuş ve bu savaşın sonunda Süeviler kesin bir yenilgiye uğratılmıştır. Kral Rechiarius savaşın ardından idam edilmiş, böylelikle Süeviler Lusitania civarına çekilmek zorunda kalmıştır. Vizigotlar bu başarının ardından Galiçya civarının kontrolünü ele geçirirken, Tarraconensis ve Ebro Vadisi’nin bazı kısımları hâlâ imparatorluk yönetimi altında kalmıştır. Vizigotların Roma’ya olan desteği sonucu elde ettiği toprakların bir diğeri ise Narbonne olmuştur. Libius Severus (461-465) Vizigotları verdikleri destek nedeniyle bu bölgeyle ödüllendirmiştir. Ancak bu hamle Galya ordusu komutanı Aegidius’u rahatsız etmiş ve bölgede bir isyana sebep olmuştur. Bu gelişme II. Theoderik’e Loire ilerine dek ilerleme fırsatı vermiştir.³⁹

³⁶ Heather, a.g.e., s. 270.

³⁷ Ior. Get. 191.-215.; Isid. Hist. Goth. 30.-31.; Heather, a.g.e., s. 270; H. Wolfram, *Germenler: Kökenleri ve Roma Dünyasıyla İlişkileri*, Kronik Kitap, İstanbul 2020, s. 106.

³⁸ Ior. Get. 229.-234.; Heather, a.g.e., s. 271; Collins, a.g.e., s. 31-32.

³⁹ Ior. Get. 229.-234.; Hydat. 309.2.; Heather, a.g.e., s. 271; Collins, a.g.e., s. 31-32.

2.2. Hispania'nın Vizigot Toprağı Haline Gelmesi

Bu sırada topraklarını genişletmeye çalışan Franklar ve Burgundiler de Roma ile iyi ilişkiler geliştirerek kendi paylarına toprak ve ganimet elde etmek çabası içerisinde girmişlerdir. Ancak Roma sınırları içerisinde parçalanma gitgide derinleşmiş, kendi menfaati peşinde koşan pek çok irili ufaklı topluluk ortaya çıkmıştır ve özellikle Galya'nın kuzeyi ile batısındaki imparatorluk denetimi oldukça zayıflamıştır. Bunun üzerine Roma ile iş birliği halindeki bu topluluklar zayıflamış imparatorluk lehine bir iş birliği yapmanın gereksiz olduğunu fark etmeye ve kendi çıkarları doğrultusunda hareket etmeye başlamışlardır.⁴⁰ Bu yönde hareket etmeye başlayan liderlerin başında 466 yılında II. Theoderik'i öldürtüp yerini alan Vizigot kralı Euric gelmiştir. Euric, Roma'dan bağımsız hareket etmek için bir süre beklemiş, 468 yılında Anthemius'un (467-472) ordularının Vandallara karşı bozguna uğramasından sonra imparatorluğa sadakati tamamen bir kenara bırakarak, bağımsız bir biçimde topraklarını genişletmek için harekete geçmiştir. 471-476 yılları boyunca Güney Galya'nın büyük bölümünü ve Aquitania Prima eyaletini (Orleans'tan Viyana'ya kadar uzanır) ele geçiren Euric özellikle 475 yılına dek Provence bölgelerinin Arles ve Marsilya başta olmak üzere birçok önemli bölümünü ele geçirerek Roma için büyük bir tehdit haline gelmiştir. Ardından imparatorlukla yaptığı görüşmeler sonucunda bu bölgeleri Auvergne karşılığında iade ederek yönünü Hispania'ya doğru çevirmiştir.⁴¹

Vizigotlar 473 yılında çift kollu bir saldırıyla Hispania'ya girmiş ve kollardan biri *comes* Gauterit komutasında Pireneler üzerinden Ebro Vadisi'ne ilerlemeyi başarmıştır. Bu kol Pamplona ve Zaragoza gibi bölgenin en önemli şehirlerini ele geçirmiştir. Diğer saldırı kolu ise Heldefreus komutasında Tarragona'yı kuşatmış ve teslim almıştır. Böylelikle bölgenin kuzeybatısındaki Süevi toprakları hariç neredeyse tüm Hispania Euric'in hâkimiyetine girmiştir. Aynı dönemde Batı Roma'nın Odoacer'in (476-493) eline geçmesiyle Vizigotlar kendilerine yeni bir yurt edinme sürecinde tamamen bağımsız kalmışlardır.⁴² En geç 480 yılı civarında Vizigot Krallığı, Loire ve Rhône Vadileri'nden Pireneler'e kadar uzanır hale gelmiş ve Süevilerin elindeki Galiçya hariç tüm Hispania'yı da kapsamıştır.

⁴⁰ Ior. Get. 229.-234.; Heather, a.g.e., s. 272-273.

⁴¹ Ior. Get. 229.-235.; Isid. Hist. Goth. 34.; Heather, a.g.e., s. 273; Bury, a.g.e., s. 147.

⁴² Isid. Hist. Goth. 34.; Heather, a.g.e., s. 274-275; Collins, a.g.e., s. 32-33; Bury, a.g.e., s. 148; Barbero - Loring, a.g.m., s. 169.

Ancak bu gelişmelere rağmen 490 yılı sonrasına kadar Hispania'da önemli bir Vizigot varlığı yok gibi görünmektedir.⁴³ Bölge hâlâ Franklar ve diğer Cermen kabilelerinin sığınması ve yağmaları için uygun koşulları sağlıyordu. Roma idarî sistemi bozulmuş, Vandallar ve Süevilerin etkinlikleri ile imparatorluk orduları ve destekçileri arasında yapılan sürekli savaşlar nedeniyle bölgenin zenginliği darbe almış ve bir anarşi ortamı oluşmuştur.

Vizigot Kralı II. Alaric (484-507) ile Franklar ve Burgonların ittifakı arasında Poitiers yakınlarındaki Vouillé bölgesinde çıkan savaş Vizigot yerleşimine önemli bir darbe vurmuştur. Savaşın sonunda Vizigotlar ağır bir yenilgi almış, başkentlerini kaybetmiş ve Franklar kısa bir süreliğine neredeyse Barselona'ya dek ulaşmayı başarmışlardır. Ancak Ostrogot Kralı Theoderik'in (471-526), Clovis'in (482-511) Franklarını geri çekilmeye zorlaması Vizigotlara en azından bir nefes aldırılmıştır. Böylelikle 502 yılında kısa süreli antlaşma yapılmış ancak 507 yılında bu antlaşma bozulmuştur. Bunun üzerine Campus Voclensis'te (Poitiers yakınları) yaşanan mücadelenin sonucunda Vizigot Kralı Gesalec (507-511) Barselona'ya kaçmış ve Vizigotlar Galya'daki topraklarının neredeyse tamamından çekilmek zorunda kalmıştır. Vizigotlar 507-508 yıllarında tamamen Hispania ve bugünkü Fransa'nın Akdeniz kıyılarına sıkışmış vaziyette kalmışlardır.⁴⁴

3. VİZİGOT KRALLIĞI'NIN HİSPANİA'DAKİ İLK ETKİNLİKLERİ

3.1. Vizigot Krallığı'nın Bölgeye İlk Etkileri

Vizigot kralları kendilerini tebaalarının önderleri olarak görmüş ve yetkileri ile sorumlulukları da buna göre düzenlenmiştir. Hem Galya hem de Hispania'da yoğun olarak Gotlar ve Romalılarından oluşan nüfusları nedeniyle Vizigot Kralları kendilerini hem Aryan Kilisesi'nin hem de tebaası olan Romalılar için Katolik Kilisesi'nin başı ve koruyucusu olarak konumlandırmışlardır. Vizigot kralı askeri meselelerde tek yetkili olmasa da en yüksek yetkili ve Vizigot mahkemelerinde yargıçtı. Ayrıca Roma'nın bölgedeki idarî sistemi neredeyse

⁴³ Collins, a.g.e., s. 33-34.

⁴⁴ Bury, a.g.e., s. 171; Collins, a.g.e., s. 36-37; Wolfram, a.g.e., s. 106-107; S. Castellanos, *The Visigothic Kingdom in Iberia: Construction and Inventions*, University of Pennsylvania Press, Philadelphia 2020, s. 9-10.

Vizigotların Hispania'daki İşgal Süreci ve Bölgede İlk Etkinlikleri

tamamen çökmüş, Vizigot kralları bakanlık düzeyinde herhangi bir bürokrat kullanmamışlardır. Yalnızca erken dönemde Roma'dan kalan muhafız başkanlığı memuriyeti devam ettirilmiş gibi gözükmektedir. Vizigotlar bir idarî sistem oluşturma çabasına girmeseler de eyaletler kendi içlerinde *rector* ya da *iudex* (bir vali ya da yargıç) ile birlikte bürokratik işlevlerini sürdürmeye çalışmışlardır. Ayrıca büyük şehirlerde Roma'dan kalan loncalar (*collegiatus*) işlevlerini sürdürmeye devam etmiştir.⁴⁵

Roma imparatorluk gelenekleri ve pratiklerini sürdürme çabasının en önemli örneği olarak Vizigotlar'ın hazırladığı kanunlar olarak gösterilebilir. Özellikle 506 yılında yazılan *Breviary of Alaric (lex Romana Visigothorum)* doğrudan *Codex Theodosianus*'u kendisine model almıştır. Bu kanun metnindeki yasama, yasal pratikler ve yasa ilkeleri neredeyse tamamen Roma normlarını içermiş, yalnızca bazı kanunlara eyaletin durumuna göre ilave yorumlar yapılmıştır. Çoğunlukla ülkedeki Romalı vatandaşları hedef alan kanun zaman zaman (örneğin mülk yasası konusu gibi) hem Romalı hem de Vizigot vatandaşlarını hedef almıştır. Neredeyse V. yüzyıla kadar kendi topluluklarını yazılı kanunlarla yönetmeyen Vizigotların doğrudan Roma'nın yazılı yasama sistemini kendilerine uyarlamaları ve uygulamaları dikkat çekicidir.⁴⁶

Vizigotlar elde ettikleri topraklardaki mülklerin 2/3'ünü kendilerine almış, 1/3'ünü ise Romalı sahiplerine bırakmışlardır. 450 yılından itibaren Güney Galya ve Kuzey Hispania'da kalan Romalı toprak sahiplerinin Vizigot hâkimiyetini kabul ettikleri görülmektedir. Bunun yanı sıra bazı Romalıların Vizigot kralının verdiği askeri rütbeleri kabul ettikleri görünmektedir. 477 yılında Vincentius isimli bir Romalı komutan, Euric'in *dux Hispaniae*'si olarak görevlendirilmiştir.⁴⁷ Yönetici seçkinler toprak, köle, hazine ve diğer kaynakları seçkin müritlerine dağıtmış, onlar da kendi güçlerini güvence altına almak için aldıklarının bir kısmını veya çoğunu daha az soylu kimselere dağıtmışlardır. Böylelikle feodalite benzeri bir sistem ortaya çıkarmıştır. Roma tarzı vergi toplama ise çok daha basit bir forma indirgenerek sürdürülmeye çalışılmış; başlıca toprak, gümrük ve

⁴⁵ Heather, a.g.e., s. 281; Thompson, a.g.e., s. 121.

⁴⁶ Heather, a.g.e., s. 282-283; Thompson, a.g.e., s. 13; 114.

⁴⁷ Amalaric döneminde (522-531) ise Stephanus isimli bir Romalı *Hispaniarum praefectus* olarak görevlendirilmiştir bkz. Thompson, a.g.e., s. 11.

ticaret vergileri alınmaya devam edilmiştir. Ancak yalnızca Romalı nüfusun vergi ödediği de düşünölmektedir.⁴⁸

Romaların kurduğu büyük çiftlikler veya villalardan oluşan yerleşme düzeni Vizigot işgaliyle birlikte büyük yara almıştır. Bunun yerini ise daha çok iç ve kırsal kesimlerde daha yüksek bir yere ve genellikle müstahkem tepe üzerinde kurulan yeni yerleşmeler almıştır. Ancak krallık dağılana kadar kısmen Roma *coloni* sistemi de devam ettirilmiştir. Bu doğrultuda Merida, Barselona, Sevilla ve Toledo gibi şehirlerde Roma’dan geriye kalanlar Vizigot yerleşimlerinin temelini oluşturmuş ve hem siyasi hem de askeri üsler haline gelmişlerdir. Bu bölgelere gelen Vizigotlar yeni yerleşmeler kurmaktan ziyade var olan Roma yerleşmelerinden faydalanmış, şehirlerdeki forum, tiyatro ve tapınak gibi hâlâ var olan yapıları harap ederek, malzemesinden faydalanmışlardır.⁴⁹

Ticaretin yerelleştiği ve daha içe kapalı bir ekonominin ortaya çıktığı görölmektedir. Dış ticaretin en önemli rotası Doğu Roma, en önemli ticaret merkezleri ise Reccopolis ve Toledo olmuştur. Kısacası Vizigotların bölgeye yerleştikleri dönemden itibaren tarım ve ticaretin büyük oranda iç talepleri karşılamak için yapıldığı ve bu bağlamda V. yüzyılın sonuna dek önemli bir gelişme yaşanmadığı söylenebilir.⁵⁰ Ayrıca tarımsal üretimi ve gelirleri arttırmak için yeni çiftlik ve villalar (*curtis/atriyum*) kurulmuştur. Tarım alanları ve yerleşimleri Douro, Ebro ve Tagur nehirlerinin çevresine dağılmıştır. Bölgedeki Vizigot nüfusuna dair net bir şey söylemek pek mümkün değildir. Vizigotların bölgeye tamamen hâkim olması ve Galya’nın kaybedilmesinin ardından her ne kadar yoğun bir göç dalgası yaşandığı düşünölse de bu konuya dair net bir veri

⁴⁸ Sid. Ap. Ep. 1.7.5.; 1.2.; Collins, a.g.e., s. 40; Castellanos, a.g.e., s. 32; s. 76-78; Heather, G a.g.e., s. 278; 281-282; Thompson, a.g.e., s. 117. VI. yüzyıldan itibaren Barselona Vizigotlar için bir finans merkezi haline gelmiş, vergi oranları ise kraliyet tarafından sečilten iki *numerarü* (imparatorluk muhasebecisi) tarafından belirlenmiştir bkz. Heather, a.g.e., s. 281. Vizigot vergi sistemi hakkında detaylı bilgi için bkz. Thompson, a.g.e., s. 134-145.

⁴⁹ Arce, a.g.m., s. 72-73; Castellanos, a.g.e., s. 6; 32-33; 41-45; Thompson, a.g.e., s. 117.

⁵⁰ V. yüzyılın ikinci yarısından itibaren köle kaçırma ve kaçırılan çocukların satılması ile çalıntı malların ticareti çok yaygın bir durumdur. Ayrıca altın ve gümüş eşyaların ticareti bu dönemden itibaren artmaya başlamıştır bkz. Thompson, *Gots in Spain*, 24.

Vizigotların Hispania'daki İşgal Süreci ve Bölgede İlk Etkinlikleri

bulunmamaktadır.⁵¹ Ancak kesin olan şudur ki Hispania'daki Vizigot Krallığı'nın nüfusunun çoğunluğu Romalılardan oluşmuştur.⁵²

Bölgedeki saldırılar ve uzun süreli savaşlardan zarar gören bir diğer unsur Katoliklere ait dini yapılar ve eşyalarıdır. Cartagena, Sevilla ve Merida gibi şehirlere saldıran Cermen kökenli ve büyük oranda Aryan olan topluluklar kiliseleri harap etmiş, değerli eşyaları yağmalamış, Katolikleri kendilerine köle yapmış veya katletmişlerdir. Aryan olan ve dolayısıyla Katolikler ile aralarında dini gerilimler bulunan Vizigotlar özellikle Euric döneminde Katoliklere yönelik saldırgan bir tutum takınmıştır. Bu doğrultuda Katolik rahipler sürgüne gönderilmiş ve kiliseler kaderlerine terk edilmiştir. Ancak II. Alaric döneminden itibaren Katoliklere nispeten hoşgörülü bir tutum takınılmıştır. II. Alaric, geçmiş dönemde sürgüne gönderilen rahiplere görevlerini iade etmiş ve hatta 506 yılında Agde'de bir Katolik konseyi toplanmasına izin vermiştir. Bu konsey daha sonra düzenlenecek konsey serisinin başlangıcı olmuştur.⁵³

3.2. Toledo Krallığı Dönemine Kadar Vizigot Krallığı

Campus Vocladensis yakınlarında Franklarla gerçekleşen savaşın ardından büyük yara alan Vizigotlar bu süreçten ancak Ostrogot Kralı I. Theoderik'in yardımı ve Frankları geri çekilmeye zorlamasıyla kurtulmuşlardır. I. Theoderik Barselona'ya kaçan Vizigot Kralı Gesalec'i ülkesinden kovmuş ve yönetimi eline almıştır. Böylelikle 511-526 yılları süresince Vizigot hanedanı ve krallığın yönetimi Ostrogotların himayesi altına girmiştir. I. Theoderik Vizigot Krallığı üzerindeki iddiasını o sırada henüz çocuk olan Amalaric'i Ostrogot generali Theudis aracılığıyla himayesi altına alarak sürdürmüş ve Amalaric ancak Theoderik'in ölümünden (526) sonra krallığının kontrolünü ele geçirebilmiştir.⁵⁴ Amalaric dönemi çoğunlukla Franklar ile iyi ilişkiler kurma çabasıyla ön plana çıkmıştır. Bu doğrultuda Amalaric Frank kralı I. Clovis'in kızı Chrotilde ile evlenmiştir. Ancak Katolikliğin yeni mirasçısı ve koruyucusu olmak

⁵¹ Arce 7 bin-10 bin arası bir nüfus tahminini muhtemel görmektedir bkz. Arce, a.g.m., s. 65; Castellanos ise 80 bin-200 bin arası bir nüfus tahmini sunmaktadır bkz. Castellanos, a.g.e., s. 91.

⁵² Collins, a.g.e., s. 24; Arce, a.g.m., s. 66; Heather, a.g.e., s. 282; Castellanos, a.g.e., s. 91; Thompson, a.g.e., s. 24-25.

⁵³ Heather, a.g.e., s. 285; Thompson, a.g.e., s. 33-34.

⁵⁴ Cass. Var. 1.24.; 2.41.; 3.1.; 3.4; Proc. Bell. IV. XII.-XIII; Collins, a.g.e., s. 41; Castellanos, a.g.e., s., 10-12; Heather, a.g.e., s. 390; Thompson, a.g.e., s. 7-8.

amacında olan Franklar ile Aryan Vizigotlar arasında sorun ıkkmaması mümkün değildir. Henüz düğünleri sırasında tören alanında yer alan Katolik sembollerine küfürler eden Amalaric ilişkilerin yeniden bozulmasına sebep olmuştur. Amalaric'in bu tutumuna karşı harekete geçen Chrotilde'nin ağabeyi I. Childebert (511-558), 531 yılında Gallia Narbonensis'de Vizigotları yenilgiye uğratmış ve Amalaric aynı yıl Barselona'da öldürülmüştür.⁵⁵

Amalaric'in lm Frank saldırılarının durması için yeterli olmamıştır. Theudigisel (531-548) ve I. Agila (549-554) dönemlerinde Franklara karşı elde edilen tek başarı Tarraconensis eyaletine yapılan Frank yağması engellemesidir. Ayrıca Sevilla'da çıkan isyanın bastırılması, ülkenin Theudigisel döneminde güneye doğru kısmen genişletilmesi (Vandallara karşı ağır bir mağlubiye alınmıştır), Doğu Roma İmparatorluğu ile bir ittifak yapılması ve I. Iustinianus'un (527-565) bir ordu göndererek Hispania'nın güney kıyısı boyunca Doğu Roma İmparatorluğu için küçük bir eyalet kurulmasını sağlaması gibi gelişmeler ön plana çıkmıştır. Bu dönemde Vizigot merkezi idaresinin de iyice zayıflamasıyla 550 yılında Cordoba⁵⁶ kaybedilmiş ve Aspidius isimli bir hanedan da dağlık bir bölgede bağımsızlığını ilan etmiştir. Yeni kral Athanagild (552-568) Doğu Romalıları bölgeden atmak için agresif bir tutum sergilemiş ancak başarılı olamayınca bölgedeki Doğu Roma varlığını kabul etmek zorunda kalmıştır. Böylelikle Vizigotlar, 567 yılında Cartagena'dan Mlaga'ya kadar tüm sahillerini kaybetmişlerdir (Ek 3). Bu başarısızlıklarla dolu dönemin ardından Vizigotlar, I. Liuva'yı (567-572) kral olarak seçmişlerdir. I. Liuva'nın belki de en büyük başarısı kardeşi Liuvigild'i (568-586) komutan tayin etmesi ve yetkilerini fiilen ona devretmesi olmuştur.⁵⁷

Liuva ve Liuvigild döneminin başında Franklar ve Süevilerin saldırıları sürmüş ancak Doğu Roma ile yapılan mücadelenin sonucunda Cordoba gibi bazı şehirler geri alınarak, Basklar ve Cantabrialılar gibi Hispania'daki kabilelere boyun eğdirilmiştir. Aynı zamanda Sevilere ait bölgelere saldırılarak topraklar yeniden genişletilmeye çalışılmıştır. Ancak 580 yılında Frank prensesi Leander ile evlenen kralın oğlu Hermenegild Katolikliği benimseyerek ayaklanma

⁵⁵ Collins, a.g.e., s. 41; Castellanos, a.g.e., s. 13; Heather, a.g.e., s. 391; Thompson, a.g.e., s. 12-13.

⁵⁶ Cordoba Hispania'da Roma etkisinin ve Aryan karşıtlığının en yüksek olduğu şehirlerden biridir bkz. Castellanos, a.g.e., s. 92; Thompson, a.g.e., s. 16.

⁵⁷ Collins, a.g.e., s. 42; s. 46; s. 49; Castellanos, a.g.e., s. 21; Heather, a.g.e., s. 392-393; Isid. Hist. Goth. 45.; Thompson, a.g.e., s. 17-18.

Vizigotların Hispania'daki İşgal Süreci ve Bölgede İlk Etkinlikleri

çıkartmıştır. Leovigild oğlunun isyanını bastırması ve 585 yılında idam ettirmiştir. Bu dönemde iç siyasette de bazı başarılı gelişmeler yaşanmıştır. Üzerinde kendi adı ve resmi olan altın para basan ilk Vizigot kralı olan Liuvigild ayrıca yeni yasalar yürürlüğe koymuştur: Vizigotlar ile Romalılar arasında evliliği yasaklayan yasalar kaldırılmış, zengin asillerin yönetimdeki etkisini azaltıp kraliyet ailesinin yetkilerini arttırmıştır. 580 yılında Liuvigild krallığının başkentini Toledo'ya taşıyarak, Toledo Krallığı döneminin başlamasını sağlamış, Reccopolis şehrini kurmuş, 585 yılında ise Süevi iç savaşına müdahil olarak Hispania'nın hâkimiyetinin tamamen Vizigotlara geçmesini sağlamıştır (Ek 4).⁵⁸

SONUÇ

Roma İmparatorluğu'nun İber Yarımadası'ndaki varlığı yaklaşık MÖ 206 yılında başlamış ve bölgedeki hâkimiyetin sağlanması ile yerel kabilelerin mağlup edilmesi ise ancak MS 27 yılında Augustus tarafından sağlanabilmiştir. Bölge Roma'nın hâkimiyetine girmesinin ardından Hispania olarak isimlendirilmiştir. Bölgede hızlıca yeni *coloniae*'ler kurularak Romalılaştırma amaçlanmış ve kıyılar boyunca zenginlere ait çiftlikler ve villalar kurulmuştur. Ancak V. yüzyılda Vandal, Süevi, Alan ve ardından gelen Vizigot saldırıları Roma İmparatorluğu yönetimini tamamen bölgenin dışına itmiştir. Bu dönemde imparatorluk ile ilişkileri daha çok Balkanlar, Yunanistan ve İtalya'da gelişen Vizigotlar, Wallia'nın ve ardılı I. Theoderik'in diplomatik başarıları sayesinde III. Konstantius ile antlaşmalar yaparak Toulouse ile Bordeaux arasında Garone Vadisi'ne yerleştirilmiş ve krallıklarının temellerini atmışlardır. Wallia ve I. Theoderik'in yaptığı antlaşmalar nedeniyle Vizigotlar, Roma ordusuna asker sağlamak zorunda kalmış ve Hispania'ya ilk girişleri de bu nedenden dolayı gerçekleşmiştir. Roma İmparatorluğu bölgede varlığını sürdürebilmek ve sürekli bölgeye gelen barbar topluluklara karşı direnebilmek amacıyla ilk olarak bu dönemde küçük Vizigot gruplarının Hispania'ya yerleşimine izin vermiştir.

473 yılında Eurik imparatorluğun müttefikliğini terk ederek çift kollu bir saldırıyla Hispania'ya girmiştir ve kollardan biri Pamplona ve Zaragoza gibi bölgenin en önemli şehirlerini ele geçirmiştir. Diğer saldırı kolu ise Tarragona'yı kuşatmış ve teslim almıştır. Böylelikle bölgenin kuzeybatısındaki Süevi

⁵⁸ Collins, a.g.e., s. 52-55; s. 58; s. 60-61; Castellanos, a.g.e., s. 21-23; s. 63-65; s. 92; Heather, a.g.e., s. 393-397.

toprakları hariç neredeyse tüm Hispania Euric'in hâkimiyetine girmiştir. Ancak neredeyse 490 yılı sonrasına kadar Hispania'da önemli bir Vizigot varlığı yok gibi görünmektedir. VI. yüzyılın başından itibaren artan Frank-Vizigot mücadeleleri sonucu Vizigotlar Galya'daki topraklarının büyük bir bölümünü kaybetmiş ve Hispania'ya sıkışmış vaziyette kalmışlardır. Bu dönemden itibaren Hispania merkezli olarak varlığını sürdüren Vizigotlar bölgedeki idarî, sosyal, ekonomik vb. koşulları devam ettirmeye çalışsalar da çoktan bozulmuş düzen buna engel teşkil etmiştir. Dolayısıyla VI. yüzyıl Hispania'sında Roma mirası olan büyük çiftlikler veya villalardan oluşan yerleşme düzeni yara almış, bunun yerini iç ve kırsal kesimlerde daha yüksek bir yere, genellikle müstahkem tepe üzerinde kurulan yeni yerleşmeler almıştır. Ancak Vizigot Krallığı dağılana kadar kısmen Roma *coloni* sistemi de devam ettirilmiştir. Merida, Barselona, Sevilla ve Toledo gibi şehirlerden geriye kalanlar ise Vizigot yerleşimlerinin temelini oluşturmuştur.

Bölgede Roma'nın idarî ve bürokratik sistemi neredeyse tamamen çökmüştür. Eyaletler kendi içlerinde *rector* ya da *iudex* ile birlikte bürokratik işlevlerini sürdürmeye çalışmışlardır. Ayrıca büyük şehirlerde Roma'dan kalan loncalar işlevlerini sürdürmeye devam etmiştir. Bölgede yaşamaya devam eden Romalı toprak sahiplerinin Vizigot hâkimiyetini kabul ettikleri görülmektedir. Bunun yanı sıra bazı Romalıların Vizigot kralının verdiği askeri rütbelere kabul etmiş gibi görünmektedir. Yönetici seçkinler toprak, köle, hazine ve diğer kaynakları asil müritlerine bağışlamış, onlar da kendi güçlerini güvence altına almak için aldıklarının bir kısmını veya çoğunu daha az soylu kimselere dağıtmışlardır. Böylelikle feodalite benzeri bir sistem ortaya çıkarmıştır. Roma tarzı vergi toplama ise çok daha basit bir forma indirgenerek sürdürülmeye çalışılmış; başlıca toprak, gümrük ve ticaret vergileri alınmaya devam edilmiştir. Ticaret yerleşmiş ve daha içe kapalı bir ekonominin ortaya çıkmıştır. Dış ticaretin en önemli rotası Doğu Roma, en önemli ticaret merkezleri ise Reccopolis ve Toledo olmuştur. Kısacası Vizigotların bölgeye yerleştikleri dönemden itibaren tarım ve ticaretin büyük oranda iç talepleri karşılamak için yapılmıştır. 580 yılında Liuvigild krallığının başkentini Toledo'ya taşıyarak, Toledo Krallığı döneminin başlamasını sağlamış, 585 yılında ise Süevi iç savaşına müdahil olarak Hispania'nın hâkimiyetinin tamamen Vizigot Krallığı'na geçmesini sağlamıştır.

KAYNAKÇA

- Arce, Javier. "The Enigmatic Fifth Century in Hispania: Some Historical." In *Regna and Gentes: The Relationship between Late Antique and Early Medieval Peoples and Kingdoms in the Transformation of the Roman World*, ed. Hans-Werner Goetz, Jörg Jarnut, and Walter Pohl. Brill, Leiden Boston 2003, ss. 135-160.
- Arce, Javier. "The Visigoths in Hispania: New Perspectives on Their Arrival and Settlements." In *The Visigothic Kingdom: The Negotiation of Power in Post Roman Iberia*, ed. Sabine Panzram and Pablo Pacha. Amsterdam University Press, Amsterdam 2020, ss. 59–78.
- Arnabius of Sicca. *Religious Conflict and Competition in the Age of Diocletian*. ed. M. B. Simmons. Oxford University Press, Oxford 1995.
- Barbero, Abilio ve Ignacio Loring. "The Formation of the Sueve and Visigothic Kingdoms in Spain." In *The New Cambridge Medieval History*. Vol. 1, c.500 c.700,. Cambridge University Press, Cambridge 2008, ss. 162–192.
- Beydilli, Kemal. "İspanya." *TDV İslâm Ansiklopedisi*. Accessed January 14, 2023. <https://islamansiklopedisi.org.tr/ispanya#2>.
- Brassous, L. "Late Roman Spain." In *The Visigothic Kingdom: The Negotiation of Power in Post-Roman Iberia*, ed. Sabine Panzram ve Pablo Pacha. Amsterdam University Press, Amsterdam 2020.
- Burns, Thomas S., *Rome and the Barbarians, 100 BC–AD 400*. Johns Hopkins University Press, Baltimore 2004.
- Bury, J. B. *Barbarların Avrupa'yı İstilası*. Çev. Yusuf Akbaba. Kronik Kitap, İstanbul 2020.
- Cassiodorus. *The Variae: The Complete Translation*. Trans. M. Shane Bjornlie. University of California Press, Oakland 2019.
- Castellanos, Santiago. *The Visigothic Kingdom in Iberia: Construction and Invention*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 2020.
- Collins, Roger. *Early Medieval Spain: Unity in Diversity, 400–1000*. MacMillan Education, London 1991.

- Collins, Roger. *Visigothic Spain, 409–711*. Blackwell Publishing, Oxford 2004.
- Elton, H. "foederati". *The Oxford Dictionary of Late Antiquity*. Oxford University Press, Oxford 2018
<https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780198662778.001.0001/acref-9780198662778-e-1883>.
- Gibbon, Edward. *Roma İmparatorluğu'nun Gerileme ve Çöküş Tarihi*, 1–3. çev. Asım Baltacıgil. B/F/S Yayınları, İstanbul 1988.
- Gwynn, David M. *The Goths*. Reaktion Books, London 2017.
- Halsall, Guy. *Barbarian Migrations and the Roman West, 376–568*. Cambridge University Press, Cambridge 2007.
- Heather, Peter. "Foedera and Foederati of the Fourth Century." *In From Roman Provinces to Barbarian Kingdoms*, ed. Thomas F. X. Noble. Routledge, New York 2006, ss. 242–256.
- Heather, Peter. *Empires and Barbarians: The Fall of Rome and the Birth of Europe*. Oxford University Press, Oxford 2010.
- Heather, Peter. *Invasion der Barbaren*. J. G. Cotta'sche Buchhandlung, Stuttgart: 2011.
- Heather, Peter. *Gotlar*. çev. Erkan Avcı. Phoenix Yayınları, İstanbul 2012.
- Heather, Peter. *Goths and Romans, 332–489*. Oxford: Oxford University Press, 2013.
- Hydatius. *The Chronicle of Hydatius and the Consularia Constantinopolitana: Two Contemporary Accounts of the Final Years of the Roman Empire*. ed. R. W. Burgess. Oxford University Press, Oxford 1996.
- Isidore of Seville. *History of the Goths, Vandals, and Suevi*. Trans. Guido Donini ve Gordon B. Ford Jr. Brill, Leiden 1970.
- James, Edward. *Europe's Barbarians, AD 200–600*. Routledge, New York 2009.
- Kazanski, Michel. *Les Goths (Ier–VIIe s. ap. J.-C.)*. Errance, Paris 1991.
- Keay, Simon J. *Roman Spain*. British Museum Publications, London 1988.
- Kelly, Christopher. *Ruling the Later Roman Empire*. Harvard University Press, Cambridge 2004.
- Klaassen, Matthew W. *Cassiodorus' Chronica: Text, Chronography, and Sources*. (Doktora Tezi), University of Pennsylvania, 2010.
- Kozan, Mehmet. "Vandal Tarihine Genel Bir Bakış: Vandalların Ortaya Çıkışı ve Afrika'da Kalıcı Bir Yurt Edinmelerine Kadar Geçen Süreç Hakkında Genel Bir Değerlendirme." *Archivum Anatolicum* 14, no. 1 (2020), ss. 107-128.

Vizigotların Hispania'daki İşgal Süreci ve Bölgede İlk Etkinlikleri

- Kulikowski, Michael. *Rome's Gothic Wars*. Cambridge University Press, Cambridge 2006.
- Lenski, Noel. *Failure of Empire: Valens and the Roman State*. University of California Press, Berkeley 2002.
- Lenski, Noel. "Captivity and Romano-Barbarian Interchange." In *Barbarians and the Transformation of the Roman World*. ed. Ralph W. Mathisen and Danuta R. Shanzer, Ashgate Publishing, Surrey 2011, ss. 185–198.
- Liebeschütz, Wolfgang. "Cities, Taxes, and the Accommodation of the Barbarians." In *From Roman Provinces to Barbarian Kingdoms*. ed. Thomas F. X. Noble, Routledge, New York 2001, ss. 257–270.
- MacDowall, Simon. *Adrianople AD 378: The Goths Crush Rome's Legions*. Osprey Publishing, Oxford 2001.
- Magie, David (Çev). *Scriptores Historiae Augustae*. Harvard University Press, Cambridge 1991.
- Michael, J. Kell. *Isidore of Seville and the Liber Iudiciorum*. Brill, Leiden 2021.
- Mierow, Charles C. *The Gothic History of Jordanes*. Princeton University Press, Princeton 1915.
- Mitchell, Stephen. *A History of the Later Roman Empire, AD 284–641*. Oxford Blackwell Publishing, 2015.
- Modzelewski, Karol. *Barbarların Avrupa'sı: Roma'nın Mirasçıları Karşısında Germanler ve Slavlar*. Çev. Nedim Demirtaş. TİB Kültür Yayınları, İstanbul 2011.
- Orosius, Paulus. *Seven Books of History Against the Pagans*. Çev. Roy J. Deferrari. Catholic University of America Press, Washington, D.C. 1981.
- Philostorgius. *Church History*. Çev. Philip R. Amidon. Society of Biblical Literature, Atlanta 2007.
- Philostratus, Flavius. *The Life of Apollonius*. Çev. F. C. Conybeare. Loeb Classical Library, 1912.
- Procopius. *History of the Wars, Vols. VI–VII*. Çev. H. B. Dewing. Harvard University Press, Cambridge 1962.
- Sextus Aurelius Victor. *Liber De Caesaribus*. Çev. H. W. Bird. Liverpool University Press, Liverpool 1994.
- Symmachus, Quintus Aurelius. *The Letters of Symmachus*. Çev. M. R. Salzman ve M. Roberts. Society of Biblical Literature, Atlanta 2011.

- T. Editors of Encyclopaedia. "Hispania". *Encyclopedia Britannica*. (2016): <https://www.britannica.com/place/Hispania-ancient-region-Iberian-Peninsula>.
- T. Editors of Encyclopaedia. "Praetor." *Encyclopedia Britannica*. (2019): <https://www.britannica.com/topic/praetor>.
- T. Editors of Encyclopaedia. "Proconsul". (2020): *Encyclopedia Britannica*. <https://www.britannica.com/topic/proconsul-ancient-Roman-official>
- T. Editors of Encyclopaedia. "Suebi". *Encyclopedia Britannica*. (2013): <https://www.britannica.com/topic/Suebi>
- T. Editors of Encyclopaedia. "Curia". *Encyclopedia Britannica*. (2020): <https://www.britannica.com/topic/curia-ancient-Roman-government>
- T. Editors of Encyclopaedia. "Alani". *Encyclopedia Britannica*. (2025): <https://www.britannica.com/topic/Alani>
- T. Editors of Encyclopaedia. "Burgundy". *Encyclopedia Britannica*. (2025): <https://www.britannica.com/place/Burgundy>
- T. Editors of Encyclopaedia. "Colony". *Encyclopedia Britannica* (2025): <https://www.britannica.com/topic/colony-ancient-Roman-settlement>
- T. Editors of Encyclopaedia. "Frank". *Encyclopedia Britannica* (2025): <https://www.britannica.com/topic/Frank-people>
- Tacitus. *The Complete Works of Tacitus*. Çev John Aikin. Delphi Classics, 2014.
- Theophanes Confessor. *The Chronicle of Theophanes Confessor: Byzantine and Near Eastern History, AD 284–813*. Çev. Cyril Mango ve Roger Scott. Clarendon Press, Oxford: 1997.
- Thomas, B. *Barbarians within the Gates of Rome: A Study of Roman Military Policy and the Barbarians, ca. 375–425 A.D.* Indiana University Press, Bloomington 1994.
- Thompson, E. A. *The Goths in Spain*. Clarendon Press, Oxford 1969.
- Todd, Malcolm. *Everyday Life of the Barbarians: Goths, Franks and Vandals*. Fletcher & Son, London 1972.
- Todd, Malcolm. *The Early Germans*. Blackwell Publishing, Oxford 2004.
- Wolfram, Herwig. *History of the Goths*. Çev. Thomas J. Dunlap. University of California Press, Berkeley 1988.
- Wolfram, Herwig. "Gothic History as Historical Ethnography." *In From Roman Provinces to Barbarian Kingdoms*. Ed. Thomas F. X. Noble. Routledge, New York 2006, ss. 35–56.

Metin Yılmaz

Vizigotların Hispania'daki İşgal Süreci ve Bölgede İlk Etkinlikleri

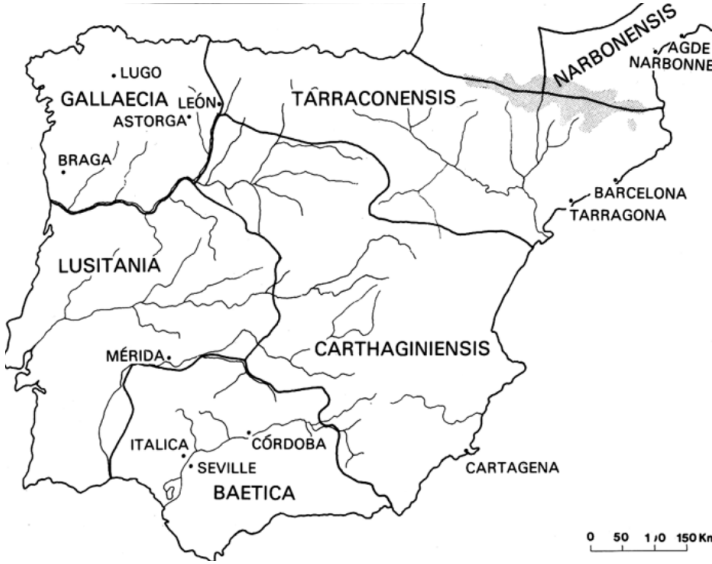
Wolfram, Herwig. *Germenler: Kökenleri ve Roma Dünyasıyla İlişkileri*. Çev. Tuğba İsmailoğlu Kacır. Kronik Kitap, İstanbul 2020.

Zosimus. *NewHistory*. <https://www.livius.org/sources/content/zosimus/zosimus-new-history-1/>.

EKLER

Ek- 1

400 yılı civarı Roma Hispania'sı.

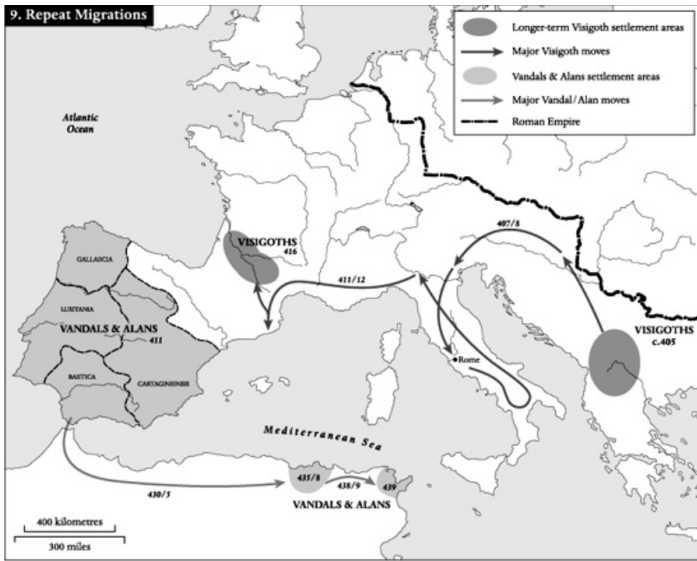

(Kaynak: Collins, *Medieval Spain*, xv.)

(ATAD)

Ek 2

V. Yüzyılda Vizigotların göç hareketleri ile Hispania'nın durumu.

(Kaynak: Heather, *Empires and Barbarians*, 619)

Metin Yılmaz

Vizigotların Hispania'daki İşgal Süreci ve Bölgede İlk Etkinlikleri

Ek-3

560 yılı civarı Hispania'nın siyasi görünümü.

(Kaynak: Halsall, *Barbarian Migrations*, 311)

(ATAD)

Ek-4

Vizigot Hispania'sı.

(Kaynak: Collins, *Visigothic Spain*, 12)